סוכה פרק ראשון סוכה

עד מוצאי יו"ט האחרון של חג. לקמן כפ' לולב וערבה (דף מו: וש"נ) מפרש מאי שנא מאתרוג דשרי כיום טוב האחרון ומסיק משום דסוכה לא אתרמי ליה שעולתא בין השמשות בעי למיכל בסוכה ומיגו דאיתקלא לבין השמשות איתקלא לכולי יומא אבל אתרוג לא חזי בין השמשות דמעיקרא קדיש נפיק ביה ואף על גב דממ"נ מוקלה הוא בין השמשות דשמא יום הוא והוי שביעי של חג לא שייך כי האי גוונא לאוסרו בשמיני במיגו דאיתקלא לבין השמשות מאחר דלא נאסרה אלא מחמת יום שעבר וכן משמע בפ"ד (סט) גבי הפרש ז' אתרוגים לז' ימים דאמרינן התם דכל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה למחר ולא אסרינן למחר אף על גב דאיתקלא בין השמשות משום ספיקא דיום שעבר ומהאי טעמא גבי שבת ויום טוב בפ"ק דביצה (דף ד.) דאמר רב עולה בזה אסורה בזה מפרש טעמא משום הכנה ולא בעי למימר מיגו דאיתקלא אע"ג דרב כרבי יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקלה וכן שני ימים טובים של גליות דעולה בזה מותרת בזה ובפרק בכל מערבין (עירובין דף ו.) גבי לבן של טבול יום שנלאוהו מן החבית של מעשר טבל ואמר הרי זה תרומת מעשר לכשתחשך דבריו קיימין ואם תאמר מעשר לכשתחשך לא אמר כלום משום דסוף היום של ע"ש קונה עירובו או משום דבעינן שעורה הראויה מבעוד יום הא אם תחילת יום של שבת קונה עירוב ולא בעי שעורה הראויה מבעוד יום הוי עירוב ולא אמרינן לאו ראויה היא בשבת מיגו דאיתקלא בין השמשות משום יום שעבר וכל הני לא דמו לסוכה דאסרינן משום דאי אתרמי ליה שעולתא בין השמשות אף על גב דלא מיתייב למיכל בה אלא משום ספיקא יום שעבר (א) שאני סוכה דמכל מקום חייב למיכל בה מחמת מה שיהיה ומאן דאסר התם אתרוג אפילו בשמיני ופירש שם בקונטרס מיגו דאסור בין השמשות בשמיני משום דספק יום דשביעי הוא איתקלא לכולי יומא אלמא אהני מיגו דאיתקלא משום יום שעבר לאסור בשמיני לא יתכן דאפילו רב אסי דאסר כיצה פ"ק דביצה (דף ד:) בשני ימים טובים של גליות לא אסר אלא משום דמספקא ליה אם קדושה אחת הן או לא אלא היינו טעמא משום דגזר אתרוג אטו סוכה ומיהו אין ראיה מרב אסי למאי דגרים לקמן פ' לולב וערבה (דף מו:) הפרש שבעה אתרוגים לשבעה ימים רב אסי אמר כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה למחר דקסבר לכולי יומא איתקלא ומו לא אסר ליה למחר ולא אסר ליה במיגו דאיתקלא לפיכך דומק התלמוד לפרש טעמא גבי ביצה משום דמספקא ליה והפרש שבעה אתרוגים לשבעה ימים דקאמר רב כפ' לולב וערבה כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה לאלתר אע"ג דרב כרי יהודה סבירא ליה לא אסר למיכלה ביומא דאיתקלא דלמצותה לחודה איתקלא ומו לא והיכא דמיקלא שבת במולאי יום טוב של חג נוהגין איסור להתפלל מנויי סוכה עד מוצאי שבת ולכאורה שרי דמאיזה טעם נאסור [לו] משום דקדושה אחת היא שבת ויום טוב האמר רב פ"ק דביצה (דף ד.) הלכה כמרבעה זקנים ואליבא דר' אליעזר דאמר שתי קדושות הן ולא משום הכנה מה הכנה יש כאן: **נוי** סוכה. קרמים הפרוסים למעלה לנוי אין ממעטין בסוכה גבוהה מכ' להכשירה דלאו מין סככה הוא דאי סככה הוי הוה מיפסל משום דמקבל טומאה ולאו לפוסלה משום פחותה מי' כך פירש בקונטרס ולא דמי להולין יורדין לתוך י' דפסלינן לעיל (דף ד.) משום דירה סרוחה דשאני הכא דלנוי עשויין: **שלוחי** מצוה אנן. וכגון שהיו מתבטלים מן המלות אם היו ממחרין אחר סוכה אחרת: **ובלבד** שלא יהיו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה. מן הדין אפילו גבוהין י' שרי דלא חשיבי אהל להפסיק כיון דאין בגגו טפח דהא בשילהי פירקין (דף יט:) מסקינן דכן הלכה סוכה העשויה כמין גריף פסולה לפי שאין לה גג דשפועי אהלים לאו כאהלים דמו ומינה דייק רב יוסף בגמרא דמותר ליטן בכילת חתנים בסוכה והא דאסרינן הכא גבוהין עשרה היינו מדרבנן ודוקא בנקליטין דקביעי אבל כילת חתנים דלא קביעי אפילו גבוה י' שרי כי היכי דהממירו בקינופות לאסור אפילו אין גבוהין י' משום דקביעי וכילת חתנים דלא קביעי שרי אפילו בית לה גג[ב] וכדאמרינן לאידך ליטנא דנקליטין לגבי כילה קביעי אי נמי בהכי פליגי הנך תרי ליטני ועל כרחך בהא פליגי הנך תרי ליטני דלא אפשר לומר דפליגי בית לה גג ואינה גבוהה י' דלגיסנא בתרא אסור דהא בהדיא בגמרא תרגמא שמואל למתניתין דהכא[ג] בגבוה י': **מוציא** ראשו חוץ לבילה וקורא ק"ש. לא מיבעי שמואל לגבי דידיה את העריה [פמ"ק בברכות מד: כה:]:

מי

הכל לפי הנאה. וכגון דאמר מיהי בודל מהם כל בין השמשות של יום טוב הראשון דלא חל קדושה עליהו והכי מוקים לה בתמכתא בילה בהמבדיל (דף ל:) ותנאה אחרינא לא מהני בהו. קתני מיהת שדינין והיינו סייעתא: **דילמא מן הנד.** לדפנות קאמר אבל למעלה אימת לך אפילו לגאותה נמי מסכך במקבל טומאה קרי לה: **אין ממעטין.** קרמין הפרוסין למעלה לנוי אין ממעטין בגבוהה מעשרים להכשירה דלאו מין סככה היהו אלא דאי סכך הוו הוה מיפסלה משום מקבל טומאה ולא לפוסלה משום פחותה מי': **ומן הצד ממעטין.** לה משיעור ז' טפחים דהא אינה מחזקת רחשו ורוחו ושולמנו: **אימעטא.** מישורה בגמיס: **והא קחזו לה דרביכא.** שהיא נתה ומוכחת מילתא דלגנבה שעמוה ולא לסכך: **לכי יבשה קאמינא לך.** דמשקלה: **נוי סוכה.** שדינין הפרוסין מתח סכך לנוי: **פסולה.** משום דהכל מפסיק ואשתכח דלא גבי בסוכה ולרב נחמן כיון דלנוי סוכה יהבינהו בטלה לגבה: **רב נחמן.** אם בית דין היה וגגיד ומלוה בבית ראש גולה ועושין על פיו: **שלוחי מצוה אנן.** להקביל פני ראש גולה דחייב אדם להקביל פני רבו ברגל ופטרינן כדתנן לקמן (דף כה.) שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה: **כילה.** הפרוסה בבינות המטה ואע"פ שיש לה גג שאין גגה משופע כשל נקליטין אלא שוה כשל קינופות: **והוא שאינה גבוהה עשרה.** מן המטה דכליר מגובה עשרה לאו אוהלא הוא: **הא לא קפיני ליה.** בגרייתא דמפרש להו בגוה דהכי תנא נקליטין שנים כדפירשתי לעילא יוצאין באמצע המטה לחרשתיה ולמרגלותיה: **דקביעי.** אבל כילה לא קביעה בחזקה בקינופות הלכך כי לא גבוהה עשרה לא תשיב: **הפס דלמפסל סוכה.** קאמרינן משום סוכה תחת סוכה: **בכשרה כך פסולה.** כל כמה דלא מקרייא עליונה סוכה לא מיפסלא תחתונה: **הכא דלשויה אוהלא.** שלא יש תחתיו אבל שאר הסוכה כשרה: **כליר מעשרה נמי הוי אוהלא.** היכא דקביעא: **וקורא קריאת שמע.** דכיון דלאו אהל הוא לא אמרינן למקום שרוחו שם ראשו מזרח וליתסר משום לא ירחה בך ערות (בברי) אלא הרי הוא כמוניא ראשו חוץ לחלונו: ה"ג

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פ"ה מהל' סוכה הלכה יח סמג עשין מג טושי"ע א"ח סי' תרלד סעיף ג:

סו ב מיי' שם סמג שם טור ש"ע א"ח סי' תרכט סעיף יט:

סז ג מיי' שם הלכה כג סמג שם טושי"ע א"ח סי' תרמ סעיף ב:

רבינו חננאל

עד מוצאי יום טוב האחרון, ואם התנה עליהן בשעה שעישרה, על מנת שיסתפק מהן כל ימי המועד, מותר להסתפק מהן אפילו ביום טוב. קתני מיהא עיטרה בקרסין ובסדינין, כרב חסדא. ודחי רב אשי דלמא כי מכשר הא תנא בעיטרה מן הצד, אבל תחת הסכך פסולה ודלא כרב חסדא. עבריה רב אשי איטמישא כתנויה במיא, ושטחה על גבי סוכה כדי להתייבש, ואמר ליה הסר אותה, שלא יאמרו הראין אותה על גבי סכך הסוכה, בבנר מסכבים. פשוטה היא. (נויי סוכה המופלגין ממנה ד'). פירוש הפרינין שמעטרין הסוכה בהן שאינן דבוקות כדפנות אלא [מרוחקין ד', ר' נחמן אמר כשרה רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי פסולה, וקימא לן יחיד ורבים הלכה כרבים. אמר רב יהודה אמר שמואל מותר לישן בסוכה בסוכה אע"פ שיש לכילה זו גג טפח, ובלבד שלא תהא גבוהה י' טפחים. ואקשינן עליה ממתני' דקתני הישן (במטה) [תחת המטה] בסוכה לא יצא ידי חובתו. ומשני במטה גבוהה י' טפחים. והרי קנופות דאינן גבוהין י' טפחים, דתניא בהדיא נקליטין שנים וקינופות ד', פירש על גבי קינופות פסולה, על גבי נקליטין כשרה, ובלבד שלא יהו נקליטין גבוהין מן המטה י' טפחים. מכלל דקינופות אע"פ שאין גבוהין י' טפחים פסולה. ודחי שאני קינופות דקביעי במטה, ואפילו פחות מי' כיון דקביעי אהל הן. והרי סוכה על גבי [סוכה] דקביעה ואמר כהכשרה כך פוסלה, כלומר אינה

מסורת הש"ס

א) [לקמן מו. ע"ש], ב) [לקמן כ:, ג) [ע"ש], ד) [דברים כג], ה) [תולי ל"ל נג עשרה], ו) [מל"ל דהשן].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה על מולאי וכו' דשאני סוכה דמכל מקום וכו' כיון דהמשמש דשמיני משום:

מוסף רש"י

ראם התנה עליהם. במס' ביצה (ל:) תוקימנא כאומר מיני נודל מהן כל כיון דהמשמש של קדוש יו"ש לאשון, דלא חל עליהו קדושה מלב, אבל תנאי אחר מיני מועיל (שבת כב.), הישן תחת המטה בסוכה לא יצא ידי חובתו. דאהל מפסיק כיון לסוכה, ושיקר ישינה הסוכה אהילה שתים ושינה (לקמן ב:).

רבינו חננאל (המשך)

עליונה חשובה אהל עד שיהא בה חלל י' טפחים. ודחינן התם לגבי סוכה על גבי סוכה דלמפסלא לסוכה קאתי, בעי שמואל י' טפחים ואמר כהכשרה כך פוסלה, אבל הכא ג) בכילה דלשוויה אהלא קא בעי, בבציר מי' טפחים לא הוי אהלא. הא דאמר שמואל הישן בכילה עדום, מוציא ראשו חוץ לכילה וקורא קריית שמע. אוקימנא בשאינה גבוהה י' טפחים, וכי הכילה אמרינן חזינא לה כמאן דהכיטא רמיא על גופו היא וכלבוש חשוב. אבל אם היא עשרה טפחים לא יוציא ראשו חוץ [לכילה ויקרא, למה זה דומה לעומד בבית עדום שלא יוציא ראשו חוץ] לחלון ויקרא. דייקינן מינה מדקתני למה זה דומה לעומד בבית, דבית אע"פ שאינה גבוה עשרה טפחים אסור להוציא ראשו חוץ לחלון ויקרא שם.

א) נראה פשוט דאסר וכפ"ל.

ב) לפי סוגית הגמרא לקינופות קאי דלשוויה אהלא היכא דקביעא כמו קינופות בגליל מי' נמי הוי אהלא. ודברי רבינו ל"ע.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com